ISSN: 3027-8597 (Online)

JMND
Journal of MCU NakhonDhat
วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 10 (ตุลาคม 2569) : Vol.13 No.10 (October 2026)
https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND
pp: 141-153

บทความวิจัย

ประสบการณ์การเรียนรู้ช่วงเปลี่ยนผ่านและความท้าทายในการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย*

TRANSITIONAL LEARNING EXPERIENCES AND ADJUSTMENT CHALLENGES OF FIRST-YEAR ENGLISH MAJOR STUDENTS AT A THAI PUBLIC UNIVERSITY

ประมาณ ทรัพย์ผดุงชนม์[1*], หยิงฉวน แคโรไลน์ หวัง[2]
Pramarn Subphadoongchone[1*], YingChuan Caroline Wang[2]
[1]คณะศิลปศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
[1]School of Liberal Arts, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok, Thailand
[2]คณะการท่องเที่ยวและการจัดการนานาชาติ มหาวิทยาลัยซิตี้แห่งมาเก๊า เขตบริหารพิเศษมาเก๊า สาธารณรัฐประชาชนจีน
[2]Faculty of International Tourism and Management, City University of Macau, Macau SAR, People's Republic of China
*Corresponding author E-mail: pramarn.su@kmitl.ac.th
*Tel: 061-632-1429

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงอธิบายตามลำดับ (Explanatory sequential mixed-methods design) มุ่งศึกษาความท้าทายในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย โดยใช้แนวคิดเชิงนิเวศวิทยาการเรียนรู้ภาษา (Ecological approach to language learning) ของ van Lier, L. เป็นกรอบในการศึกษา เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากนักศึกษา จำนวน 93 คน โดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .942 จากนั้นจึงเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับนักศึกษา จำนวน 19 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แก่นสาระแบบนิรนัย ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่า ความท้าทายเกี่ยวกับประสบการณ์ช่วงเปลี่ยนผ่านด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามด้าน ($\bar{x}$ = 3.61, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ความท้าทายด้านการเรียนรู้และเทคโนโลยี ($\bar{x}$ = 3.49, S.D. = 0.71) และความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ ($\bar{x}$ = 3.27, S.D. = 0.69) ตามลำดับ โดยความท้าทายในการปรับตัวตามการรับรู้ของนักศึกษาในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$ = 3.41, S.D. = 0.61) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพช่วยอธิบายเหตุผลของความท้าทายด้านต่าง ๆ ที่ปรากฏในผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยสะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างโอกาสทางการเรียนรู้ที่สภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย (Affordance) ในขณะที่ศึกษาในระบบนิเวศที่ไม่คุ้นเคย กับความสามารถของผู้เรียนในการใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น (Agency) งานวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาระบบสนับสนุนด้านวิชาการ เทคโนโลยี สังคม และสุขภาวะทางอารมณ์ เพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่ระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเปลี่ยนผ่านสู่มหาวิทยาลัย, นักศึกษาชั้นปีที่ 1, นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ, ความท้าทายในการปรับตัว, แนวคิดเชิงนิเวศวิทยา

*Received July 19, 2026; Revised August 25, 2026; Accepted September 8, 2026

Abstract

This study employed an explanatory sequential mixed-methods design to investigate the transition-related challenges encountered by first-year English major students at a public university in Thailand. The ecological approach to language learning proposed by van Lier, L. was adopted as the theoretical framework. Quantitative data were collected from 93 students through a 20-item questionnaire with a reliability coefficient of .942. Subsequently, qualitative data were elicited using semi-structured interviews with 19 students. The collected data were analyzed using means, standard deviations, and deductive thematic analysis. Quantitative findings revealed that social-emotional adjustment challenges had the highest mean among the three domains ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.72). This was followed by learning and technology-related challenges ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.71) and English language and academic challenges ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = 0.69), respectively. Students' overall perceived adaptation challenges across all three domains were rated at a high level ($\bar{X}$ = 3.41, S.D. = 0.61). The qualitative findings helped explain the reasons underlying the challenges identified in the quantitative results, reflecting the interplay between the learning opportunities afforded by the unfamiliar learning ecology (Affordance) and students' capacity to make use of those opportunities (Agency). Overall, this study underscores the importance of developing academic, technological, social, and emotional support to promote students' successful transition to tertiary education.

Keywords: University Transition, First-Year Students, English Majors, Adjustment Challenges, Ecological Approach

บทนำ

การเรียนในระดับมหาวิทยาลัยสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นับเป็นประสบการณ์การเรียนช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transitional learning experience) ที่สำคัญ เนื่องจากระบบนิเวศการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและก่อนอุดมศึกษามีความแตกต่างกัน นักศึกษาอาจต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวในหลายมิติ เช่น การศึกษาองค์ความรู้เชิงวิชาการที่ซับซ้อนขึ้น การปรับตัวเข้ากับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ไม่คุ้นเคย และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนและอาจารย์ ประสบการณ์การเรียนรู้ช่วงเปลี่ยนผ่านที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการคงอยู่ของนักศึกษา ความสำเร็จในการเรียน และคุณภาพชีวิตที่ดี (Cage, E. et al., 2021); (Thompson, M. et al., 2021); (Wang, L., 2023) การศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ช่วงเปลี่ยนผ่านในระดับอุดมศึกษาจึงได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายและต่อเนื่องจากนักวิจัยและนักการศึกษาจากประเทศต่าง ๆ

การเปลี่ยนผ่านสู่การเรียนในระดับมหาวิทยาลัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในประเทศไทยเกิดขึ้นภายใต้ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่นักศึกษาอาจไม่คุ้นเคย (Unfamiliar learning ecosystem) ซึ่งนักศึกษาต้องปรับตัวเข้ากับรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นการพึ่งพาตนเองมากขึ้นในการแสวงหาความรู้ (Independent learning) รวมทั้งการจัดการเวลาและการรับมือกับภาวะความกดดันด้านวิชาการและสังคม (พงษ์จันทร์ ภูษาพานิชย์ และคณะ, 2566); (เสาวนีย์ ทองนพคุณ และศิริอร โชคบำรุง, 2562) นอกจากนั้น การเรียนในห้องเรียนที่ผสมผสานกับการเรียนผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนที่ได้รับความนิยมภายหลังยุคการแพร่โรคระบาดใหญ่ (Post-COVID-19 landscape) ได้ส่งผลให้ผู้เรียนต้องปรับตัวต่อการเรียนและการร่วมกิจกรรมเชิงวิชาการที่มีรูปแบบเปลี่ยนแปลงไป (ดวงใจชนก พรรษา และคณะ, 2565); (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563)

สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่เลือกศึกษาในสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ประสบการณ์ช่วงเปลี่ยนผ่านมีความน่าสนใจอย่างยิ่งเนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้จำเป็นต้องปรับตัวเข้าสู่ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ไม่คุ้นเคย ควบคู่กับการปรับตัวในเรื่องของการเรียนที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังในระดับสูงจากอาจารย์ผู้สอนและหลักสูตร ปัจจัยเหล่านี้จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาในช่วงประสบการณ์เปลี่ยนผ่านเผชิญกับความท้าทาย ในมิติต่าง ๆ รวมทั้งการปรับตัวเข้าสู่ระบบนิเวศการเรียนรู้หากไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในประเทศไทยยังมีจำนวนจำกัดที่ทำการศึกษาความท้าทายทั้งด้านภาษาและวิชาการ ด้านการเรียนและเทคโนโลยี และด้านสังคมและอารมณ์ โดยเฉพาะการวิจัยเชิงภาษาศาสตร์ประยุกต์โดยใช้กรอบแนวคิดเชิงนิเวศวิทยา

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transitional learning experiences) ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของรัฐ จากมุมมองเชิงทฤษฎีนิเวศวิทยาภาษาศาสตร์ (Ecological linguistics) โดยใช้กรอบแนวคิดนิเวศวิทยาทางการเรียนรู้ภาษา (Ecological approach to language learning) ของ van Lier, L. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ได้รับความนิยมจากนักการศึกษาและนักวิจัยเชิงภาษาศาสตร์ที่ประยุกต์ในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศ แนวคิดนี้เสนอว่าการเรียนรู้ภาษาไม่ได้เกิดจากกระบวนการทางปัญญา (Cognitive process) ภายในตัวผู้เรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์อันซับซ้อน (Complex interaction) อย่างต่อเนื่องระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Lantolf, J. P. et al., 2015); (van Lier, L., 2004) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้และเลือกใช้ประโยชน์ (Agency) จากโอกาสในการเรียนรู้ (Affordances) ที่ปรากฏในบริบททางสังคม วัฒนธรรม และกายภาพ การประยุกต์ใช้แนวคิดนี้ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์และทำความเข้าใจความท้าทายของผู้เรียนได้ครอบคลุมในบริบทการเรียนรู้จริง โดยไม่ได้จำกัดการศึกษาแค่เพียงความท้าทายหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการใช้ภาษา แต่ยังครอบคลุมการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านการเรียนการสอน สภาพจิตใจ อารมณ์ และบริบทแวดล้อม โดยเฉพาะบริบทที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยตรง (Situated context) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาและวิเคราะห์พลวัตความท้าทาย ซึ่งตลอดจนกระบวนการปรับตัวในระยะเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวทางสนับสนุนและสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความสำเร็จของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความท้าทายในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษในด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ ด้านการเรียนและเทคโนโลยี และด้านสังคมและอารมณ์

2. เพื่ออธิบายประสบการณ์และปัจจัยเชิงบริบทที่เกี่ยวข้องกับความท้าทายในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงอธิบายตามลำดับ (Explanatory sequential mixed-methods research) โดยแบ่งการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ระยะ ระยะแรกดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระยะที่สองดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาอธิบายและขยายความผลการวิจัยในระยะแรกให้มีความลึกซึ้งและชัดเจนยิ่งขึ้น งานวิจัยนี้ดำเนินการ ณ คณะศิลปศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ภายใต้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในช่วงสองสัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษาที่ 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 129 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสำรวจประชากรทั้งหมด โดยผู้วิจัยเชิญชวนนักศึกษาทุกคนในประชากรเป้าหมายเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 93 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 72.09 ของประชากรทั้งหมด และถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในระยะแรกของการดำเนินการวิจัย โดยจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามดังกล่าวถือว่าเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาในงานวิจัยทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ (Gay, L. R. et al., 2009) และมีนักศึกษา จำนวน 19 คน ที่ส่งคืนแบบสอบถามและยินดีให้สัมภาษณ์เพิ่มเติม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือทั้งสองประเภทจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Aizawa, I., 2024); (Chimenya, U. M., 2025); (Jannah, N. et al., 2025) ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์สอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิถูกนำมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัยก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ ใช้มาตรประมาณค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ (5-point Likert scale) แบ่งเป็น 3 ด้านหลัก ตามแนวคิดเชิงนิเวศวิทยาของ van Lier, L. ได้แก่ 1) ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ 2) ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี และ 3) ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ (van Lier, L., 2004) ค่าความเชื่อมั่นภายใน (Internal consistency) ที่คำนวณด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach’s alpha coefficient) มีค่าเท่ากับ .942 ซึ่งสะท้อนว่า เครื่องมือนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีเยี่ยม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (In-depth semi-structured interview) โดยใช้ข้อคำถามหลัก จำนวน 12 ข้อ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ย้อนหลัง (Retrospective approach) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทบทวนและให้ข้อมูลสะท้อนประสบการณ์เชิงลึกเกี่ยวกับความท้าทายในการเรียน ข้อมูลเชิงคุณภาพนี้นำมาใช้เพื่ออธิบายและขยายความผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ในระยะแรกซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยส่งอีเมลเชิญชวนนักศึกษาในประชากรเป้าหมายเข้าร่วมการวิจัย พร้อมทั้งแนบเอกสารเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ขั้นตอนการวิจัย สิทธิในการเข้าร่วม และการรักษาความลับของข้อมูล ผู้ที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัยสามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Forms ได้ตามความสมัครใจ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่สอง ผู้ประสงค์เข้าร่วมสัมภาษณ์ จำนวน 19 คน ได้ลงนามในแบบฟอร์มแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent form) ผู้วิจัยหลักทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์นักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยมีการบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ดำเนินการเป็นภาษาไทยเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ มุมมอง ความคิดเห็น และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับประสบการร์การเรียนช่วงเปลี่ยนผ่านได้อย่างชัดเจน การสัมภาษณ์แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 20 นาที จากนั้นผู้วิจัยถอดความข้อมูลสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์และใช้ในการอธิบายและขยายความผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้รับจากระยะแรก

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณดำเนินการโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์สำหรับการแปลผลคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม มีดังนี้ 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับความท้าทายอยู่ในระดับสูงที่สุด, 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับความท้าทายอยู่ในระดับสูง, 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับความท้าทายอยู่ในระดับปานกลาง, 1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับความท้าทายอยู่ในระดับต่ำ และ 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับความท้าทายอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการโดยการถอดความข้อมูลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาระแบบนิรนัย (Deductive thematic analysis) เพื่อขยายความผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Braun, V & Clarke, V., 2006) กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานวิธีเชิงอธิบาย ตามลำดับ กรอบการวิเคราะห์และแนวทางการลงรหัสเบื้องต้นจึงได้รับอิทธิพลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในระยะแรก ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ คือ ผู้วิจัยหลักอ่านบทถอดความสัมภาษณ์ซ้ำหลายรอบเพื่อทำความคุ้นเคยกับข้อมูล จากนั้นกำหนดชุดรหัสเบื้องต้นโดยอิงจากความท้าทายทั้ง 3 ด้านที่ได้จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณในระยะแรก ได้แก่ ด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ ด้านการเรียนรู้และเทคโนโลยี และด้านสังคมและอารมณ์ แล้วนำชุดรหัสไปลงรหัสข้อมูลอย่างเป็นระบบ จัดกลุ่มรหัสที่สัมพันธ์กันเข้าเป็นแก่นสาระย่อยตามรายด้านของความท้าทาย หลังจากนั้น ลงรหัสข้อมูลชุดเดิมซ้ำอีกครั้ง (Intra-coder reliability) หลังทิ้งช่วงเวลา 2 - 4 สัปดาห์ แล้วเปรียบเทียบความสอดคล้องของการลงรหัสในรอบแรก เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูล

นอกจากนั้น ผู้วิจัยหลักได้สุ่มคัดเลือกข้อความจากบทสัมภาษณ์ร้อยละ 30 ของข้อมูลที่ผ่านการลงรหัสแล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษพร้อมทั้งคำนิยามของรหัสแต่ละประเภท เพื่อให้ผู้วิจัยร่วมซึ่งเป็นชาวต่างชาติลงรหัสข้อมูลชุดดังกล่าวอย่างเป็นอิสระโดยไม่ทราบผลการลงรหัสของผู้วิจัยหลักมาก่อน (Inter-coder reliability) หลังจากนั้นผู้วิจัยทั้งสองฝ่ายจึงนำผลการลงรหัสมาเปรียบเทียบกัน ส่วนที่ลงรหัสไม่ตรงกันได้รับการอภิปรายร่วมกันโดยย้อนกลับไปพิจารณาข้อความต้นฉบับและคำนิยามของรหัสเป็นรายกรณี จนได้ข้อสรุปเป็นเอกฉันท์ระหว่างผู้วิจัยทั้งสองฝ่าย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ 2) ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี และ 3) ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์

1. ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการตามการรับรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ แสดงดังตารางที่ 1 ซึ่งนำเสนอระดับความท้าทายในแต่ละประเด็นและภาพรวมของด้านนี้

ตารางที่ 1 ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ (n = 93)

ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การใช้ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องแม่นยำในบริบททางวิชาการ	3.22	0.86	ปานกลาง
2. การใช้คำศัพท์เชิงวิชาการสำหรับการเรียนในรายวิชาเฉพาะสาขา	3.00	0.82	ปานกลาง
3. การเขียนชิ้นงานเชิงวิชาการที่ได้รับมอบหมาย	3.15	0.96	ปานกลาง
4. การอ่านและการทำความเข้าใจภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ	3.49	0.86	สูง
5. การทำความเข้าใจเนื้อหาการบรรยายที่บรรยายเป็นภาษาอังกฤษ	3.51	0.89	สูง
6. การจดบันทึกระหว่างฟังการบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ	3.60	1.04	สูง
7. การสื่อสารและโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ผู้สอน	2.79	0.98	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่มย่อยเป็นภาษาอังกฤษ	3.40	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 1 ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ (ต่อ) (n = 93)

ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
9. การมีส่วนร่วมในการอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียนเป็นภาษาอังกฤษ	3.30	0.88	ปานกลาง
10. การนำเสนอรายงานปากเปล่าเป็นภาษาอังกฤษ	3.23	0.93	ปานกลาง
ภาพรวมของความท้าทาย	**3.27**	**0.69**	**ปานกลาง**

ผลวิเคราะห์ความท้าทายด้านที่ 1 พบว่า การจดบันทึกระหว่างฟังการบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 3.60, S.D. = 1.04) การทำความเข้าใจเนื้อหาการบรรยายที่บรรยายเป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 3.51, S.D. = 0.89) และการอ่านและการทำความเข้าใจภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ ($\bar{x}$ = 3.49, S.D. = 0.86) เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดใน 3 ลำดับแรก ซึ่งแปลผลได้ว่านักศึกษาเผชิญกับความท้าทายในกลุ่มทักษะดังกล่าวในระดับสูง ขณะที่การสื่อสารและโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษกับอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x}$ = 2.79, S.D. = 0.98) สะท้อนความท้าทายในระดับปานกลาง

ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่ามีปัญหาในการฟังบรรยายเป็นภาษาอังกฤษควบคู่กับการจดบันทึก นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าตนมีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดีหรือสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร English Program (EP) แต่ยังคงประสบปัญหานี้ เนื่องจากต้องผสานทักษะการฟัง การตีความ รวมทั้งต้องเลือกจับใจความสำคัญและจดบันทึกไปพร้อมกันภายใต้แรงกดดันด้านเวลา ตัวอย่างเช่น นักศึกษารายหนึ่งได้อธิบายถึงความท้าทายด้านนี้ว่า

“ผมไม่มีปัญหาเวลาฟังภาษาอังกฤษทั่วไปครับ แต่ฟังเลคเชอร์เป็นภาษาอังกฤษแล้วต้องจดโน้ตไปด้วย มันยากทีเดียว มันไม่ใช่แค่จับคำได้ว่าอาจารย์พูดคำว่าอะไร แต่มันมีเรื่องเนื้อหาด้วย ต้องจับประเด็นให้ได้ แล้วจะจดให้ทันเวลาอย่างไรอีก” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 6)

นอกจากนี้ นักศึกษายังสะท้อนความท้าทายเกี่ยวกับการอ่านเชิงวิชาการ เนื่องจากต้องอ่านตำราที่มีเนื้อหาจำนวนมากภายใต้เวลาอันจำกัด รวมทั้งต้องทำความเข้าใจแนวคิดเชิงทฤษฎี คำศัพท์เฉพาะ และโครงสร้างภาษาที่ซับซ้อนขึ้น ขณะที่การเขียนภาษาอังกฤษเชิงวิชาการถูกมองว่าเป็นภาระงานที่ท้าทายเช่นกัน เนื่องจากต้องบูรณาการความเข้าใจเนื้อหาวิชาการเข้ากับการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่เป็นทางการและสอดคล้องกับความคาดหวังของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษารายหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ ดังนี้

“การเขียนยากกว่าตอนเรียนมัธยมมากค่ะ เป็นวิชาการมากขึ้น ภาษาต้องเป็นทางการ ซึ่งบางทีหนูก็แยกไม่ออกว่าคำนี้หรือสำนวนนี้มันวิชาการพอไหม ถูกใจอาจารย์หรือยังถ้าเป็นเด็กเอกอังกฤษแล้วเขียนออกมาแบบนี้” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 4)

นักศึกษาบางส่วนยังกล่าวถึงความไม่มั่นใจในการสื่อสารและการอภิปรายเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบความคล่อง และความถูกต้อง ในการใช้ภาษาอังกฤษของตนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2. ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี

สำหรับความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับความท้าทายในแต่ละประเด็น โดยผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี (n = 93)

ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. การปรับตัวเข้าสู่การเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น	3.49	0.83	สูง
2. การบริหารเวลาและหน้าที่ความรับผิดชอบทางการเรียน	3.59	0.87	สูง
3. การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่แตกต่างกันในแต่ละรายวิชา	3.23	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 2 ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี (ต่อ) (n = 93)

ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนออนไลน์	3.93	1.05	สูง
5. การสืบค้นและใช้แหล่งทรัพยากรดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียน	3.21	0.90	ปานกลาง
ภาพรวมของความท้าทาย	**3.49**	**0.71**	**สูง**

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนออนไลน์เป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 1.05) รองลงมา คือ การบริหารเวลาและหน้าที่ความรับผิดชอบทางการเรียน ($\bar{X}$ = 3.59, S.D. = 0.87) และการปรับตัวเข้าสู่การเรียนรู้ที่ต้องพึ่งพาตนเอง ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.83) ซึ่งนักศึกษาเผชิญกับความท้าทายทั้ง 3 ประเด็นนี้ ในระดับสูงเช่นเดียวกัน ในขณะที่นักศึกษามีความท้าทายเกี่ยวกับการปรับตัวต่อการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่แตกต่างกันในแต่ละรายวิชา ($\bar{X}$ = 3.23, S.D. = 1.02) และการสืบค้นและใช้แหล่งทรัพยากรดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียน ($\bar{X}$ = 3.21, S.D. = 0.90) ในระดับปานกลาง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชี้ให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนออนไลน์เป็นความท้าทายที่นักศึกษาส่วนใหญ่กล่าวถึงมากที่สุด เนื่องจากขาดปฏิสัมพันธ์ที่เป็นธรรมชาติ นักศึกษาจึงรู้สึกว่าไม่สามารถรับรู้ปฏิกิริยาของเพื่อนร่วมชั้นได้อย่างชัดเจน รวมทั้งรู้สึกว่าได้รับการดูแลและข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) จากอาจารย์ผู้สอนอย่างจำกัดระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มผ่านห้องย่อย (Breakout rooms) นักศึกษารายหนึ่งได้อธิบายไว้ ดังนี้

“เวลาทำกิจกรรมกลุ่ม รู้สึกว่าอาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึงค่ะ เพราะพอเป็นออนไลน์ หนูไม่รู้ว่าตอนนั้นอาจารย์คุยกับกลุ่มไหนอยู่ แต่ถ้าเรียนในห้องเราเห็นตลอด มีปัญหาตรงไหนเราเรียกถามได้เลย แต่พอออนไลน์ หนูจะถามแทรกหรือปรึกษาแทรกได้ไหม” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 11)

นักศึกษายังประสบปัญหาในการบริหารเวลาและภาระงานจากหลายรายวิชา บ่อยครั้งที่จะมีปัญหาในการประสานงานกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ส่งผลให้บางครั้งไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับทบทวนบทเรียนหรือพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในด้านที่ตนเห็นว่าควรปรับปรุง นักศึกษารายหนึ่งได้แสดงทัศนะ ดังนี้

“บางทีทุกวิชาสั่งงานเยอะมาก ผมก็ต้องรีบทำให้เสร็จ ๆ ให้ทันส่ง ผมอยากมีเวลาทบทวนทักษะภาษาอังกฤษที่คิดว่ายังไม่ดี อยากอ่านทวนทฤษฎีภาษาศาสตร์ที่ยากสุด ๆ แต่พอการบ้านเยอะเลยกลายเป็นไม่มีเวลาทบทวนในสิ่งที่เรายังอ่อนอยู่ครับ” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 14)

ในขณะเดียวกัน นักศึกษาตระหนักว่าการเรียนในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องพึ่งพาตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น แต่นักศึกษาหลายคนรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ง่ายนัก เนื่องจากขาดความมั่นใจในการสืบค้นข้อมูลและกลั่นกรองข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนหนึ่งมีความคิดเห็นว่าการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่แตกต่างกันในแต่ละรายวิชาก่อให้เกิดความสับสน และทำให้การติดตามเนื้อหา กิจกรรม และกำหนดส่งงานมีความซับซ้อนมากขึ้น

3. ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์

ในส่วนของความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณแสดงให้เห็นระดับความท้าทายในประเด็นต่าง ๆ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ (n = 93)

ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	3.68	1.03	สูง
2. การทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นในรูปแบบงานคู่หรือกลุ่มย่อย	3.81	0.98	สูง
3. การสร้างความมั่นใจในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	3.60	0.87	สูง

ตารางที่ 3 ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ (ต่อ) (n = 93)

ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
4. การขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือทางวิชาการจากอาจารย์ผู้สอน	3.38	0.94	ปานกลาง
5. การจัดการความเครียดที่เกี่ยวกับความคาดหวังจากอาจารย์ผู้สอน	3.58	0.83	สูง
ภาพรวมของความท้าทาย	**3.61**	**0.72**	**สูง**

ผลการวิเคราะห์เผยให้เห็นประเด็นที่น่าสนใจ คือ นักศึกษารับรู้ถึงความท้าทายในระดับสูงถึง 4 ประเด็น โดยการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นในรูปแบบงานคู่หรือกลุ่มย่อยเป็นประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.98) ในขณะที่การขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือทางวิชาการจากอาจารย์ผู้สอนเป็นเพียงประเด็นเดียวในด้านนี้ที่นักศึกษารับรู้ความท้าทายในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.38, S.D. = 0.94)

เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์และปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนโดยเฉพาะในช่วงแรกของปีการศึกษา เนื่องจากนักศึกษามีภูมิหลังที่หลากหลายและต้องใช้เวลาในการสร้างความคุ้นเคย ตัวอย่างเช่น

“หนูเด็กต่างจังหวัดก็รู้สึกว่าบางอย่างก็ต่างจากเพื่อนที่เป็นคนกรุงเทพ ปัญหาหลัก ๆ คือ เวลาทำงานกลุ่มบางทีก็ไม่รู้ว่าจะหากลุ่มยังไง เพื่อนจะอยากทำงานกับเราไหม เป็นปัญหาจริง ๆ โดยเฉพาะช่วงเทอมแรกที่ยังไม่ค่อยสนิทกับใครค่ะ” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 2)

นักศึกษาบางส่วนยังเห็นว่าการจัดการเรียนโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มเรียน (Sections) และต้องเรียนร่วมกับเพื่อนกลุ่มเดิมเสมอ รวมทั้งหลักสูตรฯ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ไม่หลากหลายเพียงพอ ได้จำกัดการขยายเครือข่ายทางสังคมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเพื่อนต่างกลุ่ม นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนสะท้อนถึงความเครียดที่เกิดจากปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน ความกดดันด้านการเรียน และผลการเรียนที่ต่ำกว่าความคาดหวังของตนเอง ครอบครัว และอาจารย์ผู้สอน ทำให้กระทบต่อสุขภาวะทางอารมณ์และประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเปลี่ยนผ่าน นักศึกษารายหนึ่งได้อธิบายเพิ่มเติม ดังนี้

“บางทีมีปัญหาเรื่องส่วนตัวหรือความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน หรือหากลุ่มทำงานด้วยไม่ได้ พวกนี้ทำให้เครียดแล้วก็ไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไรเพราะไม่มีเพื่อนสนิทให้ปรึกษา จะถามอาจารย์ก็ไม่กล้าค่ะ หรือถ้าจะคุยกับที่บ้านก็ไม่รู้จะเล่ายังไงด้วยค่ะ” (บทสัมภาษณ์ นักศึกษา 16)

ด้วยเหตุนี้ นักศึกษาต่างเห็นตรงกันว่าหลักสูตรฯ ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนด้านสังคมและสุขภาวะทางอารมณ์ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาได้มีโอกาสสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนในสาขาวิชามากขึ้น รวมทั้งได้รับคำปรึกษาและเข้าถึงความช่วยเหลือที่เหมาะสมอย่างทันท่วงที

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของความท้าทายทั้ง 3 ด้านอย่างชัดเจน ผลการวิเคราะห์รายข้อข้างต้นสามารถสรุปเป็นภาพรวมความท้าทายในการปรับตัวตามการรับรู้ของนักศึกษาโดยจำแนกตามรายด้านได้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปภาพรวมความท้าทายในการปรับตัวตามการรับรู้จำแนกตามรายด้าน (n = 93)

ความท้าทายในการปรับตัวตามการรับรู้	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ	3.27	0.69	ปานกลาง
ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี	3.49	0.71	สูง
ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์	3.61	0.72	สูง
ภาพรวมของความท้าทายทั้งหมด	**3.41**	**0.61**	**สูง**

เมื่อพิจารณาความท้าทายในการปรับตัวตามการรับรู้ของนักศึกษาในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความท้าทายซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 3.41, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.72) สะท้อนความท้าทายระดับสูง รองลงมา คือ ความท้าทายด้านการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.71) ซึ่งสะท้อนความท้าทายอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ส่วนความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = 0.69) ซึ่งเป็นความท้าทายในระดับปานกลาง

โดยสรุป ผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะเชื่อมโยงกันทั้งด้านภาษาและวิชาการ การปรับตัวต่อรูปแบบการเรียนรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนมิติทางสังคมและอารมณ์ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรทำความเข้าใจประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาจากมุมมองนิเวศวิทยาการเรียนรู้ภาษา (Ecological approach to language learning) ของ van Lier, L. เพื่อทำความเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบริบทแวดล้อมในหลากหลายมิติอย่างลึกซึ้ง

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาความท้าทายด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ จะเห็นว่าความท้าทายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อกลับ พบว่า ความท้าทายด้านการฟังบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ การทำความเข้าใจเนื้อหาควบคู่กับการจดบันทึก และการอ่านเชิงวิชาการ อยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนว่า การที่นักศึกษาสามารถเข้าศึกษาในสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษได้นั้น มิได้หมายความว่านักศึกษาจะมีความพร้อมในการใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการในบริบทระดับอุดมศึกษา เนื่องจากอาจมีช่องว่างระหว่างสมรรถนะภาษาอังกฤษทั่วไปกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ ทักษะเหล่านี้เป็นความท้าทายสำคัญของนักศึกษาในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่อุดมศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่ในบริบทภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (Aizawa, I., 2024); (Chimenya, U. M., 2025); (Li, M. & Pei, L., 2024)

ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่านักศึกษาเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวทางการเรียนและเทคโนโลยีในระดับสูง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ สะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่อุดมศึกษาในยุคหลัง COVID-19 มีมิติของการปรับตัวกับระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้น (ดวงใจชนก พรรษา และคณะ, 2565) นักศึกษาอาจจะประสบปัญหาในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีและรูปแบบการเรียนรู้ดิจิทัลในมหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่านักศึกษาจะคุ้นเคยกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน แต่ยังอาจเผชิญความท้าทายในการใช้เทคโนโลยีเมื่อต้องใช้ในบริบทเชิงวิชาการ (Schmitz, B. & Eisenmann, S., 2023) อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ Keane, T. et al. ที่ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาในช่วงเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนมัธยมสู่มหาวิทยาลัย ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคุ้นชินกับเทคโนโลยีตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาและไม่เผชิญปัญหามากนักเมื่อต้องใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย (Keane, T. et al., 2023) ความแตกต่างของผลวิจัยดังกล่าวอาจสะท้อนอิทธิพลของบริบท ความพร้อมในการจัดการศึกษาและประสบการณ์การเรียนรู้เดิมของผู้เรียนที่แตกต่างกัน รวมถึงความคาดหวังของครูผู้สอนและการเข้าถึงการใช้เทคโนโลยีของผู้เรียนในแต่ละบริบทการศึกษา นอกจากนี้ ความท้าทายด้านการบริหารเวลาและภาระงาน และการพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างรูปแบบการเรียนในระดับมัธยมศึกษาและความคาดหวังในระดับอุดมศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนมากขึ้น อาจกล่าวได้ว่าการบริหารเวลาเนื่องจากภาระงานที่เพิ่มมากขึ้นในระดับมหาวิทยาลัยเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่อุดมศึกษา (Tabuenca, B. et al., 2022)

เมื่อเปรียบเทียบระดับความท้าทายทั้ง 3 ด้าน พบว่า การปรับตัวทางสังคมและสุขภาวะทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ ศิเสาวนีย์ ทองนพคุณ และศิริอร โชคบำรุง ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ที่ชี้ว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ระดับอุดมศึกษาเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาต้องเผชิญกับความเครียดและความวิตกกังวล ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ใหม่ (เสาวนีย์ ทองนพคุณ และศิริอร โชคบำรุง, 2562) ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ndhlovu, D. & Mwanza, N. ที่ศึกษาการใช้เทคนิคการสอนในการช่วยเหลือนักศึกษาที่เผชิญปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ที่พบว่า ความสัมพันธ์กับเพื่อนและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนหรือมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Ndhlovu, D. & Mwanza, N., 2024) ซึ่งในขณะเดียวกัน การที่นักศึกษาหลายคนไม่กล้าขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรืออาจารย์เมื่อประสบปัญหาในการปรับตัวนั้น มักเกิดจากการขาดระบบสนับสนุนทางสังคมและการขาดการส่งเสริมให้นักศึกษากล้าขอความช่วยเหลือที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลเชิงลบต่อสุขภาวะทางจิตใจและการปรับตัวในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะหากมีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ร่วมด้วย (Towner, E. et al., 2022)

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความท้าทายและการปรับตัวของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษ มีความเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับสิ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ (Affordance) ในสภาพแวดล้อมใหม่ ตามกรอบแนวคิดเชิงนิเวศ กล่าวคือ เมื่อนักศึกษาไม่สามารถรับรู้หรือเข้าถึงสิ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอ การขาดสิ่งเอื้อดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแสวงหาความช่วยเหลือและปรับตัวเข้ากับบริบทใหม่ (Agency) และกลายเป็นความท้าทายสำคัญในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านสู่การเรียนในมหาวิทยาลัย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเอื้อและความสามารถในการกระทำการดังกล่าว รวมถึงการสร้างระบบสนับสนุนที่เหมาะสม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการช่วยให้นักศึกษาสามารถเผชิญและก้าวข้ามความท้าทายในระบบนิเวศการเรียนรู้ใหม่ได้

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กรอบการสนับสนุนการปรับตัวในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษ กรอบดังกล่าว ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การเสริมพื้นฐานภาษาอังกฤษและทักษะวิชาการ 2) การสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการใช้เทคโนโลยี 3) การสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสาขาวิชา และ 4) การดูแลสุขภาวะทางอารมณ์และระบบให้คำปรึกษา โดยองค์ประกอบทั้งสี่มิตินี้ ควรได้รับการดำเนินการอย่างเชื่อมโยงกันเพื่อเอื้อให้นักศึกษาสามารถรับรู้และตระหนักถึงโอกาสการเรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากสิ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ในระบบนิเวศการเรียนรู้ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากการสังเคราะห์ผลการวิจัยจึงได้กรอบการสนับสนุนการปรับตัวช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบการสนับสนุนการปรับตัวช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าความท้าทายในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษไม่ได้จำกัดอยู่เพียงด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ แต่ครอบคลุมด้านการเรียนรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนด้านสังคมและอารมณ์ โดยความท้าทายด้านการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.61, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้และเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 3.49, S.D. = 0.71) และด้านภาษาอังกฤษและวิชาการ ($\bar{X}$ = 3.27, S.D. = 0.69) ตามลำดับ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังสะท้อนให้เห็นว่าความท้าทายและการปรับตัวของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับสิ่งเอื้อต่อการเรียนรู้และความสามารถในการใช้ทรัพยากรจากระบบนิเวศการศึกษาที่ไม่คุ้นเคย ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ระดับอุดมศึกษา โดยหลักสูตรฯ ควรจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งกิจกรรมเชิงวิชาการและคำแนะนำในการปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย รวมทั้งจัดระบบสนับสนุนระหว่างภาคการศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมทักษะทางวิชาการและกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมและสุขภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษา ทั้งนี้อาจารย์ผู้สอนควรสังเกตสุขภาวะทางอารมณ์ของนักศึกษา รวมทั้งประเมิน และติดตาม เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่ประสบปัญหาการปรับตัวได้อย่างทันท่วงที งานวิจัยในอนาคตควรเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่ม (Multiple stakeholders) เช่น อาจารย์ผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษในชั้นปีที่ 1 อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้บริหารหลักสูตร โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เช่น บันทึกสะท้อนการเรียนของนักศึกษา (Student log) การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) การสังเกตการณ์ในชั้นเรียน (Classroom observation) และงานวิจัยระยะยาว (Longitudinal study) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสามารถอธิบายพลวัตของประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเปลี่ยนผ่านของนักศึกษาได้ลุ่มลึกยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ดวงใจชนก พรรษา และคณะ. (2565). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนในชั้นเรียนปกติและการเรียนออนไลน์แบบกะทันหันในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19. วารสารภาษาปริทัศน์, 37, 1-22. https://doi.org/10.58837/CHULA.PPJ.37.1

พงษ์จันทร์ ภูษาพานิชย์ และคณะ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวด้านวิชาการและการคงอยู่ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่: บทบาทการเป็นตัวแปรคั่นกลางแบบอนุกรมของความผาสุกทางใจและแรงจูงใจ. วารสารการศึกษาแบบเรียนรวมและนวัตกรรมการศึกษา, 7(2), 119-133.

พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19. วารสารศิลปะการจัดการ, 4(3), 783-795.

เสาวนีย์ ทองนพคุณ และศิริอร โชคบำรุง. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ในจังหวัดชลบุรี. วารสารการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2(2), 75-82.

Aizawa, I. (2024). Tracking the First-Year Experience in English Medium Instruction: A Pre-Post Study of Transitional Challenges. English for Specific Purposes, 73, 20-32. https://doi.org/10.1016/j.esp.2023.09.002

Braun, V & Clarke, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77-101.

Cage, E. et al. (2021). Student Mental Health and Transitions into, Through and Out of University: Student and Staff Perspectives. Journal of Further and Higher Education, 45(8), 1076-1089.

Chimenya, U. M. (2025). Transition from High School to University: First-Year Students' Reading Experiences. Reading & Writing, 16(1), a517. https://doi.org/10.4102/rw.v16i1.517

Gay, L. R. et al. (2009). Educational research: Competencies for analysis and applications. (9th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Pearson.

Jannah, N. et al. (2025). Academic Challenges Faced by English-Major Freshmen in Their First Year. Journal of Language, Communication, and Tourism, 4(1), 1-11.

Keane, T. et al. (2023). Digital Technologies: Students' Expectations and Experiences During Their Transition from High School to University. Education and Information Technologies, 28(1), 857-877.

Lantolf, J. P. et al. (2015). Sociocultural theory and second language development. In Bill VanPatten & Jessica Williams (Eds.), Theories in Second Language Acquisition: An Introduction (pp. 207-226). New York: Routledge.

Li, M. & Pei, L. (2024). Exploring Challenges in Academic Language-Related Skills of EFL Learners in Chinese EMI Settings. Acta Psychologica, 247, 104329. https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2024.104309

Ndhlovu, D. & Mwanza, N. (2024). Use of the Empty Chair Gestalt Counselling Technique in Helping University Students with Peer Relationship Challenges: A Hermeneutic Phenomenological Approach. International Journal of Research and Scientific Innovation, 11(7), 528-539.

Schmitz, B. & Eisenmann, S. (2023). Same Same but Different: Learning with Technology - Are First-Year College Students Prepared for This? Journal of University Teaching and Learning Practice, 20(4), 1-21.

Tabuenca, B. et al. (2022). Mind the Gap: Smoothing the Transition to Higher Education, Fostering Time Management Skills. Universal Access in the Information Society, 21(2), 367-379.

Thompson, M. et al. (2021). Navigating Entry into Higher Education: The Transition to Independent Learning and Living. Journal of Further and Higher Education, 45(10), 1398-1410.

Towner, E. et al. (2022). Virtual Social Interaction and Loneliness among Emerging Adults amid the COVID-19 Pandemic. Current Research in Ecological and Social Psychology, 3, 100058. https://doi.org/10.1016/j.cresp.2022.100058

van Lier, L. (2004). The Ecology and Semiotics of Language Learning: A Sociocultural Perspective. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Wang, L. (2023). Starting University During the Pandemic: First-Year International Students' Complex Transitions under Online and Hybrid-Learning Conditions. Frontiers in Psychology, 14, 1111332. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1111332